

Превенция на престъпността

РАБОТНАТА КАРТА – ИНСТРУМЕНТ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ПРЕСТЪПНОСТТА

ДОКТОРАНТ ДЕНИС БОРИСОВ

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“
ПРАВНО – ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ
И ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ“
E-MAIL: DENISBORISOVV@ABV.BG

Резюме: Статията разглежда изготвянето на работните карти в хода на работата на районните и младши районните инспектори, като средство за превенция на престъпността в обслужвания участък

Ключови думи: работна карта, средство за превенция на престъпността, районни и младши районни инспектори

THE WORKSHEET – A CRIME PREVENTION TOOL

PHD STUDENT DENIS EVGENIEV BORISOV

SOUTHWESTERN UNIVERSITY "NEOFIT RILSKI"
FACULTY OF LAW AND HISTORY

DEPARTMENT OF NATIONAL SECURITY AND PUBLIC ADMINISTRATION

SUBJECT: ORGANIZATION AND MANAGEMENT OUTSIDE THE SPHERE OF MATERIAL PRODUCTION /MANAGEMENT OF THE PUBLIC SPHERE/

Abstract: The article examines the preparation of work cards in the course of the work of district and junior district inspectors, as a means of preventing crime in the serviced area.

Keywords: work card, crime prevention tool, district and junior district inspectors

УВОД

Работната карта в хода на работата на районните и младши районните инспектори е документ, който съдържа информация относно планиране на задачите и задълженията, които трябва да бъдат изпълнени от полицейските служители по време на тяхната работа. Работната карта е средство за взаимодействие между районните и младши районните инспектори и кмета на съответната община, като с нея се предлага решение на проблеми касаещи живущите в определен район, чрез система от мероприятия и мерки.

1. ЗАКОНОВИ ОСНОВИ И СЪЩНОСТ НА РАБОТНАТА КАРТА

Превенцията на престъпността е дейност по предотвратяване и пресичане на престъпления

и други правонарушения, която се осъществява чрез индивидуална и обща превенция¹.

Една от основните задачи на териториалното обслужване на населението от страна на районните и младши районните инспектори е извеждане на проблемите, свързани със сигурността на местно ниво, и предложения за тяхното решаване². Именно такова открояване на проблем свързан със сигурността на местно ниво и предлагане на решение за неговото преодоляване се постига, чрез изготвянето на работна карта. Работната карта може да бъде дефинирана като служебен документ, който се издава от компетентните държавни органи с цел да се дефинира даден обществен проблем и да се предложат начини, сили и средства, чрез които този проблем може да бъде решен. Трябва да се прави разграничаване между

работна карта и други документи, като уведомително писмо. Уведомително писмо се изготвя при установяване на условия и причини за извършването на престъпления и други нарушения на обществения ред, като полицейските органи вземат мерки за отстраняването им³ чрез него. Същото отново е адресирано до кмета на населеното място, но само сигнализира за даден проблем в обслужвания район, без да предлага начини за неговото решаване.

2. СТРУКТУРА НА РАБОТНАТА КАРТА

Констатации – при тях се описват границите на обслужвания район и от какви административно - териториални единици е съставен той. Прави се анализ на населението обитаващо дадения район, като се споменава неговата численост, възрастов състав, какъв тип жилища обитават жителите и предимно в каква сфера работят същите и в коя част на денонощието. Прави се анализ на оперативната обстановка в района, като се отчита повторемостта и концентрацията на даден вид престъпление, както и в кой часови диапазон се извършва то, като се отбелязва най – често засяганата група от хора. Прави се обход от служителите по териториално обслужване на населението като се съблюдава за наличие на предпоставки за извършването на престъпления в по – рисковите райони, например липса на осветление, недостатъчна укрепени обекти, липса на камери за видеонаблюдение и др. Най – често практиката показва, че работна карта се изготвя на всяко шестмесечие, но някои тенденции като засилените миграционни потоци в пограничните райони, намаляването на граничния контрол вследствие на приемането на Република България в Шенген или струпването на криминален контингент в дадени райони, създават необходимост работните карти да бъде изготвени и през по – малък период от време.

Необходимост – описва се обострянето и засилването на даден вид престъпление, правонарушение или друг проблем, както и степента на обществена опасност която той може да предизвика спрямо живущите и преминаващите през района. Пресен пример е нарушението на обществения ред от група младежи в столичен мол през месец декември 2024 г.

Проблематика – представлява предложени от полицейските служители системи от мерки като засилено полицейско присъствие в района, съз-

даване на контролно – пропускателни пунктове при необходимост, създаване на необходимата организация за взаимодействие между служителите от Териториална полиция, Криминална полиция и Пътна полиция и често тяхно присъствие в дадения район, организиране на срещи с живущите в квартала с цел тяхното запознаване с даден вид опасност, начините да се предпазят от нея и способите да я докладват на полицейските органи. Например възникналата криза с разпространението на болест по животните в гр. Велинград, доведе до конфликт между представителите на институциите и група от протестиращи животновъди.

Цели – целите представляват желаните крайни резултати във връзка с решаването на проблемите, които са заложили в работната карта. Преобладават превантивните дейности като провеждане на срещи с живущите, извършване на по – чести обходи на проблемните места в обслужвания район, както и предлагане на препоръки към съответната община.

Например за да се намали престъпността в даден район може да се съблюдава за поддържането на система от камери за видеонаблюдение, с цел по – лесното и бързо установяване и задържане на правонарушителите в случай на нужда.

Изпълнители, срокове и средства – обособява се кой вид полицейски органи ще бъдат отговорни за изпълнението на изготвените мерки срещу проблематиката в даден район, обособяват се сроковете за изпълнението на дадените мероприятия и средствата, които са необходими за тяхното осъществяване. Съответната община също може да бъде включена в изпълнението на мерките. В работната карта обикновено се предвиждат мероприятия, чието реализиране е в рамките на 3 месеца, като има и такива, които се осъществяват постоянно до решението на даден проблем, например по – засиленото полицейско присъствие и възможност за по – бързо провеждане на заградителни мероприятия от страна на полицейските органи. Мероприятията предвидени в работната карта отпадат при постигането на целите посочени в нея. Нова работна карта се изготвя при наличие на нов или отново появил се проблем в дадения район.

Поради факта, че не са посочени срокове кога да се изготвя работна карта, е задължително служителите да са наясно с оперативната обстановка в обслужвания от тях район, като е целесъобразно да изготвят работната карта своевременно.

Методи – използва се доста голям набор от прийоми, като това най – често са:

Изследване – подробно проучване с цел установяване на факти, нови знания и системното им събиране и анализ.⁴

- **Сътрудничество** – акт на съвместна работа между полицейските органи и други публични организации, органи или граждани с цел съвместно постигане на поставените цели.
- **Координация** – взаимно обвързване на действията по предварително съгласувани намерения и цели.
- **Взаимодействие** – процес при който полицейските органи влияят на организациите и гражданите с които си взаимодействат и съответно получават въздействие от тях.
- **Наблюдение** – изследване на явления, обекти или събития с цел събиране на информация за тях за да бъдат разбрани техните характеристики, поведения или взаимовръзки.
- **Работни срещи** – при тях полицейските органи запознават дадена общност с актуален проблем, като се стремят да ги предпазят от неблагоприятни последици възникнали от този проблем, както и начините за сигнализиране за него.
- **Планиране и провеждане на полицейски операции и контрол с технически средства** – определят се целите на дадената операция, анализира се придобитата информация, като се избират тактики и стратегии. Прави се анализ на риска, както и методи за комуникация между участниците в операцията. След провеждането на операцията се прави разбор между участниците в нея, с цел оценяване на извършената работа и коментиране и оценка на извършени грешки, с цел тяхното недопускане при последващо мероприятие.

Отчет – дефинират се целите, чието постигане е заложено в работната карта, отговорните за изпълнението им лица, в кои райони ще бъдат изпълнени планираните мероприятия и по какъв начин ще се оповестят публично резултатите от тях, най често това става чрез провеждане на среща между институциите участвали в провеждането на мероприятията заложени в работните карти и гражданското общество.

3. ПРЕОБЛАДАВАЩА ПРОБЛЕМАТИКА В РАБОТНИТЕ КАРТИ

Проблематиката в работните карти се определя от компетентността на служителите, които трябва да запознаят другите институции с наболял обществен проблем и съответно да потърсят партньорство и сътрудничество с организации и институции с друг предмет на дейност, от които да получат експертно мнение и заедно да положат общи усилия за решаването на заложените в работната карта проблем. Ролята на отчитането пред обществото и дадената структура на МВР спомага за проучване на нагласите на обществото, неговите искания, а също така мотивира служителите да постигнат по – високи резултати в бъдеще. Чрез анализите се прави оценка на състоянието на оперативната обстановка, силните и слабите страни на участниците посочени в работната карта, избягването или минимизирането на влиянието на факторите от външната и вътрешната среда, които се отразяват негативно на заложените в работната карта цели. Указанията дават ясна насока как участниците в работната карта да изпълняват своите задължения и в какъв срок.

В работните карти за градски райони се разискват предимно проблеми свързани с домовете кражби, наличието на безстопанствени и агресивни кучета, засилването на грабежите в даден квартал, превенцията срещу просещите и безпризорни хора, засилване на полицейското присъствие около училищата, с цел предотвратяване продажбата на наркотични вещества, проверка на изоставени сгради в които се събират безпризорни и наркозависими, осъществяване на надзор над отдалечените курортни и вилни зони, които са по – отдалечени от града, обостряне на полицейското внимание при гари и аерогари, подари струпването на голям брой граждани там и като възможност даден закононарушител да се опита да напусне областта или страната. Може да се постигне сътрудничество с частните охранителни фирми относно сигнализиране във връзка с чести нарушения на обществения ред в охранявани от тях обекти, с цел засилване на полицейското присъствие на тези места.

В работните карти свързани със селските райони се разискват проблеми свързани с кражбата и унищожаването на земеделска продукция, до-

мовите кражби и грабежи извършени срещу самотни живеещи възрастни хора и зачестилите случаи на телефонни измами. При хората на средна възраст се наблюдава подлъгване по пирамидалните схеми тип Понци - термин, който днес се използва за обозначаване на всяка незаконна финансова операция, която обещава високи печалби на потенциални инвеститори. Печалбите не идват от законни инвестиции, а се изплащат на старите инвеститори от парите, които идват от новите инвеститори. Името Понци идва от Чарлз Понци, американец от италиански произход, който през 20-те години на 20 век създава незаконен бизнес модел, посредством който краде милиони от своите инвеститори. Пример за това е измамата с батериите на Бетел – около 28 000 българи изгубиха над 80 000 000 долара в тази схема.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Преобладаващата динамика в обществените отношения води до динамика при извършването на престъпления и закононарушения. Чрез по – лесния достъп до информация, наличието на по – трудно проследими платформи за комуникация като „Телегам“ и зашифроването на информация, прави криминалния контингент все по – адаптивен и труден за залавяне.

Ролята на полицейските органи е да предотвратят тези негативни последици чрез превантивни мероприятия, съвместна работа с други институции, набелязване на приоритетите и целите в борбата с престъпността. Планираното действие е наполовина извършено, поради тази причина работната карта е един инструмент на полицейските органи в борбата с престъпността. Нейната ефективност може да се повиши, чрез повишаване квалификацията на служителите чрез различни курсове, провеждане на обучения и програми за съвместни действия с други институции. Използване опита на водещи служители в министерството с цел даване на методически указания и насоки, които да бъдат полезни в хода на работата. При изготвянето на работна карта, разработващи-

ят я служител трябва да я създаде по такъв начин, че да минимализира бюрократичните процедури и да направи така, че да преобладава изпълнението на даден вид заложен в картата мероприятия, изпълнени от него и от другите институции, с които си сътрудничи. Служителите, които са постигнали високи обществени резултати, чрез решаването на даден проблем, с направените от тях предложения в изготвените работни карти, могат да бъдат награждавани с различни награди от страна на МВР. Към момента съм изготвил 3 работни карти, като проблематиките, които съм разглеждал са превенцията на домовете кражби в жилищата в градската част в кв. „Струмско“ в гр. Благоевград и превенцията на случаите на кражба на селскостопанска продукция в с. Церово, общ. Благоевград. Считаю, че по – честите обходи на обложвания район, отчитането в промените на оперативната обстановка и запознаването с проблемите на хората са водещи при изготвянето на работна карта.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

1. Закон за министерството на вътрешните работи
2. Инструкция №8121з-1289 от 30 септември 2022 г. за организация на дейността в Министерството на вътрешните работи по териториално обслужване на населението
3. Андрейчин, Любомир. Български тълковен речник, Наука и изкуство, С., 2005

- 1 чл. 30а, ал.1 от ЗМВР
- 2 чл. 2, ал. 1, т.4 от Инструкция №8121з-1289 от 30 септември 2022г. за организация на дейността в Министерството на вътрешните работи по териториално обслужване на населението
- 3 чл. 66, ал. 1 от ЗМВР
- 4 Андрейчин, Любомир. Български тълковен речник, Наука и изкуство, С., 2005

